

Jan Pudlák: Karel Velebný a jeho působení na českou jazzovou scénu v 70. a 80. letech 20. století

Oponentský posudek bakalářské práce

Karel Velebný je v českém prostředí legendární postavou. Jeho odkaz resonuje i bezmála třicet let po jeho smrti, kromě jiného i ve výpovědích jeho žáků, kteří vzpomínají na Velebného charisma a tvůrčí inspiraci. S příslušným generačním odstupem se logicky objevuje potřeba kritického zhodnocení jeho osobnosti, východisek i postojů. Právě v tomto smyslu se pokouší bakalářská práce Jana Pudláka o přesnější uchopení Velebného směřování v jazzovém světě.

Je jistě potěšitelné, že autor mohl při řešení tématu navázat na již existující diplomovou práci vzniklou v tomto ústavu – soupis pozůstalosti Karla Velebného od Jaroslava Pašmika. Cíl předložené bakalářské práce je v úvodní kapitole jasně stanoven: Jan Pudlák chce formulovat estetická kritéria „ideálního jazzového stylu“, která Karel Velebný uplatňoval zejména při svém pedagogickém působení a tím ovlivnil další generaci jazzových hudebníků.

Ve druhé kapitole se autor nejprve vyrovnává s diskursem v dosavadní literatuře. Poukazuje na nejasnou terminologii a nekritické tradování určitých stereotypů v souvislosti s Velebného osobností i tvorbou.

Další kapitola se věnuje srovnání názorů prezentovaných v literatuře s vlastními vyjádřeními Karla Velebného, a to nejen v publikovaných textech, ale i v korespondenci či rukopisných dodatcích. Tato metoda se ukazuje jako plodná: řada tvrzení, která se objevují v literatuře, se jeví jako zavádějící či přímo nesprávná a vyžaduje důkladnou revizi. Toto se týká především Velebného názorů na experiment či tzv. „třetí proud“ hudební tvorby.

Závěr pak přináší odpověď na otázku položenou v úvodu: Karel Velebný se hlásil k „jazzovému mainstreamu“; inovativní prvky akceptuje jen tehdy, pokud vycházejí „zevnitř“ jazzu, vnější vlivy ze strany rockové či vážné hudby nepovažuje do budoucna za nosné. Autor práce připojuje i řadu zajímavých postřehů, které nutí k zamyšlení. Za ocitování stojí trefná charakteristika Velebného pocitu, „že jazz v Československu se musí neustále vypořádávat s nějakou nepřízní, ať už s nedostatkem posluchačů, s hudební kritikou nebo s „podvodnými avantgardisty“, dále s jazzovou nevzdělaností a s lákadlem v podobě finančního výdělků“ (str. 48).

Příloha obsahuje užitečný glosář, kde nalezneme informace k některým pojmům i osobnostem, o nichž je v práci zmínka.

Na práci lze ocenit velmi dobře zvládnutou formu, jakož i přehlednost a srozumitelnost jazykové stylistiky. Autor prokazuje analytické schopnosti při uvažování o řešených problémech i odvahu formulovat vlastní teze jakožto výsledky svého výzkumu. Termíny vytvořené na základě Velebného výpovědí (žádoucí vs. nežádoucí modernost) dávají smysl a jsou účelným zobecněním studovaného materiálu.

Ač je zřejmé, že předložené pojednání naplňuje očekávání spojovaná s bakalářskou prací, můžeme připojit i několik připomínek jako podnět k diskusi. Při práci s literaturou a jejím hodnocením ve 2. kapitole by u starší literatury bylo dobré vzít v úvahu historické okolnosti, za nichž tyto publikace vznikaly. Ač jsou autorovy výtky vůči nim oprávněné, nemyslím si, že jejich cílem bylo „vést kritický diskurs“, k tomu tehdy nebyly objektivní podmínky. U novějších publikací je situace přirozeně jiná.

Jak již bylo řečeno, práce přispívá k pochopení osobnosti Karla Velebného a jeho názorů na soudobou jazzovou hudbu. Závěry jsou však formulovány čistě na bázi textů, tj. autentických výpovědí Karla Velebného. Bylo by jistě zajímavé konfrontovat estetické principy „žádoucí modernity“ také s hudební tvorbou K. Velebného, třeba jen v podobě exkursu či případové studie. Možná může právě toto být předmětem dalšího směřování přítomného kandidáta na bakalářský titul.

Zbývá zmínit několik drobností. V práci narazíme na občasné překlapy (např. na str. 37 v uvedeném citátu). Glosář osobností v příloze je řazen překvapivě podle křestních jmen a nikoliv podle příjmení, jak by asi čtenář předpokládal. Možná by glosář mohl obsahovat i vysvětlení zkratky SHQ (resp. S+HQ), která tvoří název skupiny Karla Velebného.

Předložená práce je jistě zdařilá a svědčí o zvládnutí příslušných badatelských dovedností. Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku výborně.

Prof. PhDr. David Eben, Ph.D.